

Lycka som maktteknik: Sara Ahmed

Lycka är effektivt maktmedel för att stärka vissa ordningar och undergräva andra ordningar. Sara Ahmed undersöker hur lycka, lyckoforskning och lyckoindustrin används för att förstärka kärnfamilj, tvåsamhet, heterosexuallitet, överordning av män, nationalistiskt medborgarskap, välstånd och ras. Här ger jag bara en kort introduktion kring hennes maktkritik av lycka. Några av de saker hon undersöker är:

1. Hur feministen som påtalar manlig överordning blir den feministiska glädjedödaren, "the feminist killjoy".[1]
2. Hur, istället för homofobi, vänner och familj kan tycka synd om homosexuella för att de inte kan bli lika lyckliga: kanske på grund av 'samhällets' fördomar eller på grund av att de kanske inte kan bilda en riktigt lycklig familj med lyckliga barn. Uttrycket för att tycka synd om homosexuellas olycka är ibland "unhappy queer", men detta uttryck används också av queer för att bryta med lycka som vägledande princip.[2]
3. Hur lycka används för att hindra fri ut- och invandring. Ett argument mot öppna gränser är att vi behöver ta ansvar för att nyanlända ska kunna bli lika lyckliga som om bodde i sitt 'hemland'. Invandrare, migranter ses som olyckligare än svenskar för att de förlorat sitt hemland, det bildas en föreställning om olyckliga invandrare, "melancholic migrant."[3]
4. Hur tvåsamhet, familj, bröllop och barn redan i tidig ålder lyfts fram som den största lyckan. När en flicka är ledsen kan vuxna be henne att tänka på något lyckligt, hennes framtida bröllop. Lycka producerar därmed livsriktning. Utbildning, jobb, fester, och även saker och ting, riktas mot familjen. Familjen blir hemmets mål, lönearbetets mål, vad semestern ska handla om, vad banklånet ska göra möjligt, vad konsumtionen är inriktad på, vad politiken ska skydda: "the family as a happy object, as being what good feelings are directed toward".[4]

Sara Ahmeds metod för maktkritik av lycka

Sara Ahmed undersöker hur det som är gott definieras av lyckan. Lyckan tar makt över vad som är bra och dåligt. "Certainly to be a good subject is to be perceived as a happiness-cause, as making others happy. To be bad is thus to be a killjoy."[5]

Istället för att placera lycka i ett inre så blir lyckan snarare en egen aktör, enligt Sara Ahmed. En aktör som skapar över- och underordning, samt speciella riktningar. Hennes kritiska metod är att följa lyckan och se vad den gör, vad den lyfter upp och vad den diskvalificerar. "I follow the word happiness around. I notice what it is up to, where it goes, who or what it gets associated with."[6]

Lycka är både tautologi och teleologi

Lycka riktar oss i vissa riktningar genom att utlova lycka. Lycka legitimerar sig själv genom just lycka. Denna logiska rundgång kallas tautologi.

Lycka utlovas ifall vi gör lyckoskapande saker vilka ju leder till lycka. "I explore how we are directed by the promise of happiness, as the promise that happiness is what follows if we do this or that."[7]

Teleologi är att saker och ting bestäms av sitt mål. Att saker är målbestämd har kritiserats i politisk teori, vetenskap och filosofi. Däremot har lycka som det individuella och politiska målet fått förvånansvärt lite kritik. "Happiness could even be described as the one philosophical teleology that has not been called into question within philosophy."[8]

Per Herngren

2013-06-11, version 0.1

[Texter om Sara Ahmed](#) av Per Herngren.

Fotnoter

[1] Sara Ahmed, *The Promise of Happiness*, London: Duke University Press, 2010, p 17.

[2] Sara Ahmed, *The Promise of Happiness*, London: Duke University Press,

2010, p 17.

[3] Sara Ahmed, *The Promise of Happiness*, London: Duke University Press, 2010, p 17.

[4] Sara Ahmed, *The Promise of Happiness*, London: Duke University Press, 2010, p 21.

[5] Sara Ahmed, *The Promise of Happiness*, London: Duke University Press, 2010, p 20.

[6] Sara Ahmed, *The Promise of Happiness*, London: Duke University Press, 2010, p 14.

[7] Sara Ahmed, *The Promise of Happiness*, London: Duke University Press, 2010, p 14.

[8] Sara Ahmed, *The Promise of Happiness*, London: Duke University Press, 2010, p 15.